

Cyflwyno Teithiau Effro gyda Suzi

Mae Suzi yn defnyddio ei holl synhwyrâu gwych (gan gynnwys ei llygaid!) i sicrhau ei bod hi bob amser yn effro ac yn barod i sylwi ar risgiau o amgylch yr amgylchedd rheilffyrdd.

Mae'r adnodd hwyliog a rhyngweithiol hwn yn cynnig cyfle i ddisgyblion ennill eu bathodynau digidol Effro trwy weithio gyda'i gilydd ar gwisiau bach, cwblhau tasgau chwarae rôl, dysgu'r gân Ready Check Go! a gwrando ar arbenigwyr rheilffyrdd fel Sarah, yr orsaf fesitres a gyrrwr y trên Tarj.

Gall pob un ohonom fwynhau anturiaethau bywyd pan fyddwn yn talu sylw i oedolion, dysgu'r arwyddion ac aros yn Effro.

Gwahoddir disgyblion i ymuno â Suzi a'i mam ar eu hoff daith i'r warchodfa natur. Mae Suzi wedi creu map arbennig i sicrhau bod pawb yn aros ar y trywydd iawn.

Mae pob stop yn cynnig cyfle i gasglu bathodynau Effro trwy ddysgu'r holl bethau anhygoel a phwysig sy'n ein cadw ni'n ddiogel o amgylch y rheilffyrdd. Mae'r adnodd Effro yn annog pob disgybl i ddatblygu ei sgiliau a deall pwysigrwydd aros yn Effro o amgylch y rheilffordd.

O ddysgu pwysigrwydd aros gydag oedolyn, i ddeall beth mae croesfan wastad yn ei wneud a sut i ymddwyn o amgylch yr amgylchedd rheilffordd, bydd disgyblion yn dysgu ystod o sgiliau diogelwch Effro hanfodol gyda Suzi a ffrindiau.

Dolenni cwricwlwm

CA1

- **PSHE**

Iechyd a lles: Cadw'n ddiogel
Perthnasoedd: Cyfeillgarwch,
Perthnasoedd diogel Byw yn
y byd ehangach: Rhannu cyfrifoldebau

- **Saesneg**

Darllen, iaith lafar

- **Celf a Dylunio**

Gellir defnyddio'r adnoddau hyn hefyd wrth gynllunio a darparu SMSC

Pam mae angen ymgorffori diogelwch rheilffyrdd yn eich addysgu?

Mae 20,000 milltir o drac, 30,000 o bontydd, twneli a thraphontydd ynghyd â miloedd o signalau, croesfannau gwastad a gorsafoedd ar draws ein rhwydwaith reilffyrdd.

O deithiau arbennig i gymudiadau bob dydd, mae'r rhwydwaith reilffyrdd yn ein helpu ni i gyrraedd lle mae angen i ni fod. Hyd yn oed os nad ydym yn teithio, mae'r reilffordd yn weithredol 24/7 ac mae angen i ni fod yn effro i'r risgiau y gall yr amgylchedd reilffyrdd eu peri. Mae mwy na 13,000 o ddigwyddiadau tresmasu ar y rhwydwaith reilffyrdd bob blwyddyn.

Mae dysgu sut i adnabod perygl a mynd i'r afael ag ymddygiad a allai fod yn beryglus yn dechrau yn ifanc. Mae ysgolion wedi cydnabod pwysigrwydd addysgu am ystod o ymddygiadau diogelwch trwy PSHE a gwersi Dinasyddiaeth yn yr ysgol. Mae eisiau cefnogi'r gwaith hanfodol hwn ar y diwydiant reilffordd.

Bathodynnau Effro

Mae pob adnodd yn cynnig i ddisgyblion ennill pob un o'r bathodynnau canlynol:

- 1) Bathodyn Adnabod Arwyddion
- 2) Bathodyn Adnabod Sŵn
- 3) Bathodyn Gorsaf Feistr
- 4) Bathodyn Ready Check Go!
- 5) Bathodyn Gwneuthurwr Penderfyniadau
- 6) Bathodyn Teithwyr Diogel

Sut i redeg y gweithgareddau yn yr ysgol

Cynlluniwyd yr adnodd hwn i fod yn hyblyg ac yn hawdd ei ddefnyddio gydag ystod o opsiynau ar gyfer cyflwyno. Mae'r ddogfen canllaw athrawon hon yn cynnwys awgrymiadau ar gyfer cyflwyno a sgript rydd y gall addysgwyr ei haddasu i weddu orau i anghenion eu dysgwyr.

Gall athrawon benderfynu:

- Cyflwyno'r gweithgareddau sy'n gysylltiedig â phob bathodyn Effro yn unigol o fewn yr amserlen arferol
- Rhedeg yr holl weithgareddau dros wythnos, gan ganiatáu i ddisgyblion gasglu'r holl fathodynnau Effro fel rhan o wythnos ffocws pwnc
- Rhedeg y gweithgareddau fel carwsél yn ystod yr wythnos fel bod y disgyblion yn symud o gwmpas y gweithgareddau bob diwrnod o'r wythnos nes eu bod wedi casglu'r holl fathodynnau digidol. Bydd angen cymorth oedolion ar y mwyafrif o weithgareddau felly efallai y bydd angen i chi ofyn i rieni sy'n gwirfoddoli ddod i mewn i gynorthwyo
- Defnyddiwch y gweithgareddau yn ystod amser ymgynnull i gwmpasu'r negeseuon diogelwch gyda'r ysgol gyfan

Cafodd argymhellion cyflenwi a gwahaniaethu ychwanegol eu gwneud ar gyfer pob adnodd, ynghyd ag ystod amseru bras.

Sut i redeg y gweithgareddau mewn lleoliadau eraill

Efallai y bydd grwpiau ieuencid a theuluoedd hefyd am ddefnyddio'r deunyddiau. Darparwyd arweiniad ychwanegol lle bo hynny'n briodol yn y cynlluniau gwersi.

Cynnwys

Tudalen

Trosolwg o adnoddau

3-4

Dechrau arni

4

Adnoddau 1-7

4-16

Adnoddau ychwanegol

16

Trosolwg o adnoddau

Enw'r adnodd	Fformat	Deilliannau dysgu
1) Dysgu'r arwyddion gyda'r gyrrwr trên Tarj 	Cwis rhyngweithiol, PowerPoint	- Gallaf siarad am wahanol arwyddion diogelwch a dweud beth maen nhw'n ei olygu. - Gallaf ddangos sut i ymddwyn yn ddiogel o amgylch rheilffyrdd trwy ddilyn arwyddion diogelwch - Gallaf enwi rhai pethau y gallwn eu gweld i ffwrdd o orsaf reilffordd
2) Beth ydy'r sŵn yna? 	Seinwedd ryngweithiol	- Gallaf ddisgrifio pethau i chwilio amdanynt mewn gorsaf - Gallaf siarad am bwy sy'n ein helpu yn yr orsaf ac ar y trên - Gallaf siarad am y gwahanol arwyddion diogelwch a'r hyn y maent yn ei olygu - Gallaf enwi rhai pethau y gallwn eu gweld i ffwrdd o orsaf reilffordd
3) Adeiladwch orsaf gyda rheolwr yr orsaf Sarah 	Chwarae rôl greadigol	- Gallaf ddisgrifio pethau i chwilio amdanynt mewn gorsaf - Gallaf siarad am bwy sy'n ein helpu yn yr orsaf ac ar y trên - Gallaf siarad am y gwahanol arwyddion diogelwch a'r hyn y maent yn ei olygu - Gallaf ddangos sut i ymddwyn yn ddiogel yn yr orsaf
4) Sgiliau teithio Effro gyda gard y trên Gerrard 	Animeiddio a chwarae rôl	- Gallaf ddweud beth yw pwrpas croesfan wastad - Gallaf ddweud pam mae'n rhaid i ni gadw ein hunain yn ddiogel ar groesfannau gwastad - Gallaf ddangos sut i ymddwyn yn ddiogel ar groesfan wastad - Gallaf ddisgrifio pethau i chwilio amdanynt mewn gorsaf - Gallaf ddangos sut i ymddwyn yn ddiogel yn yr orsaf
5) Parod Gwiriwch Ewch! Cân 	Cân	- Gallaf ddweud pam mae angen i ni i gyd fod yn ddiogel o amgylch rheilffyrdd - Gallaf adnabod a dilyn yr arwyddion sy'n ein cadw'n ddiogel - Gallaf ddangos beth i'w wneud os bydd argyfwng - Gallaf ddweud wrth oedolion beth rydw i wedi'i ddysgu

Trosolwg o adnoddau

Enw'r adnodd	Fformat	Deilliannau dysgu
6) Rydym yn cadw'n ddiogel 	Ffilmiau senario rhyngweithiol	- Gallaf ddweud pam mae angen i ni i gyd fod yn ddiogel o amgylch rheilffyrdd - Gallaf adnabod a dilyn yr arwyddion sy'n ein cadw'n ddiogel - Gallaf ddangos beth i'w wneud os bydd argyfwng - Gallaf ddweud wrth oedolion beth rydw i wedi'i ddysgu
7) Dysgu Effro	Cwis rhyngweithiol, PowerPoint	- Gallaf ddweud pam mae angen i ni i gyd fod yn ddiogel o amgylch rheilffyrdd - Gallaf adnabod a dilyn yr arwyddion sy'n ein cadw'n ddiogel - Gallaf ddangos beth i'w wneud os bydd argyfwng - Gallaf ddweud wrth oedolion beth rydw i wedi'i ddysgu

Dechrau arni

Gellir cyrchu adnoddau trwy'r [wefan Effro](http://www.wefan-effro.co.uk). Mae map Suzi yn gweithredu fel y llywio, gyda phob stop yn gyfle newydd i gasglu bathodyn Effro a chwblhau gweithgaredd

- Os yn bosibl, dechreuwch trwy rannu map Suzi ar sgrin. Tynnwch sylw'r disgyblion at y map a gofynnwch beth yw pwrpas y map hwn yn eu barn nhw? Efallai y byddant yn codi rhai cliwiau ac yn gweld bod hyn i gyd yn ymwneud â threnau a'r traciau. Anogwch nhw i rannu eu meddyliau cychwynnol
- Rhowch wybod i'r disgyblion y byddan nhw'n casglu rhai bathodynnau digidol Effro fel dosbarth. Mae'r bathodynnau hyn i gyd yn ymwneud â thalu sylw i oedolion, dysgu'r arwyddion ac aros yn Effro o amgylch trenau a'r traciau. Peidiwch ag anghofio defnyddio copïau print a rhannu o'r map Bathodyn dysgiadau Effro: fel y gall y disgyblion liwio yn y bathodynnau wrth iddynt eu hennill
- Efallai yr hoffech ganiatáu i ddisgyblion ddewis eu taith eu hunain a phenderfynu pa adnodd yr hoffent ddechrau ag ef, neu gallwch ddilyn y llwybr a awgrymir yn y ddogfen ganllaw hon
- Dewiswch yr ardal yr hoffech chi ddechrau arni a llywio i'r rhan gywir o'r canllaw athrawon

Adnodd 1: Dysgu'r arwyddion gyda gyrrwr y trên Tarj

Trosolwg

Mae Suzi a'i mam yn aml yn siarad â Tarj gan eu bod fel arfer yn dal ei drên ar eu taith i'r warchodfa a pharc natur. Mae wrth ei fodd yn gyrru ei drên ac yn mynd â'i deithwyr ar eu teithiau.

Un sgil bwysig sydd ganddo yw gwybod beth mae'n holl arwyddion a goleuadau yn ei olygu, felly mae'n gwybod pryd mae'n ddiogel cychwyn a phryd i stopio. Ymunwch â Tarj ar ei gwis rhyngweithiol hwyliog i gyd am yr arwyddion rheilffordd pwysig a gadewch i'ch disgyblion ennill eu **bathodyn Effro: Gwylwr Arwyddion**.

Deilliannau dysgu

- Gallaf siarad am wahanol arwyddion diogelwch a dweud beth maen nhw'n ei olygu.
- Gallaf ddangos sut i ymddwyn yn ddiogel o amgylch rheilffyrdd trwy ddilyn arwyddion diogelwch
- Gallaf enwi rhai pethau y gallwn eu gweld i ffwrdd o orsaf reilffordd

3-6 oed

Angen adnoddau a chyfarpar ategol

- Dysgu'r arwyddion gyda sleidiau Tarj gyrrwr y trê
- Deunyddiau i ddisgyblion eu defnyddio i greu eu harwyddion eu hunain e.e. pensiliau lliwio, paent, deunyddiau collage

Trefn a awgrymir

- Cyflwyniad: Beth ydym ni'n ei wybod eisoes am arwyddion diogelwch o amgylch y rheilffordd?
- Gweithgaredd: Adnabod arwyddion
- Cyfarfod Llawn: Creu eich arwydd eich hun

Amseru

Tua. 20 munud ynghyd ag amser ychwanegol ar gyfer gwneud arwyddion

Awgrymiadau dysgu gartref

Cymerwch ychydig o amser i ymgysgu'rwyddo â'r gwahanol arwyddion. Os oes gennych ddeunyddiau crefft wrth law e.e. tiwbiau rholio cegin fe allech chi wneud arwyddion diogelwch 3D.

Gweithgaredd

- I ddechrau'r gweithgaredd trwy ofyn rhai cwestiynau i ddisgyblion am eu profiadau o amgylch y rheilffordd, er enghraifft:

- A oes unrhyw un erioed wedi bod i orsaf reilffordd?
- Pan rydym mewn gorsaf reilffordd, a oes pethau arbennig y mae'n rhaid i ni eu gwneud i gadw ein hunain yn ddiogel?
- Pam mae angen i ni gadw ein hunain yn ddiogel?
- Sut ydym ni'n gwybod sut i ymddwyn mewn gorsaf reilffordd?
- Ar y pwynt hwn, tywyswch y disgyblion i mewn i sgwrs am yr arwyddion y gallwn eu darganfod mewn gwahanol amgylcheddau sy'n ein helpu i gadw'n ddiogel. Os yw disgyblion yn anghyfarwydd â gorsafoedd trê, fe allech chi ofyn iddyn nhw ddechrau trwy feddwl yn hytrach am yr arwyddion y gallen nhw ddod o hyd iddyn nhw o amgylch y ffyrdd e.e. terfynau cyflymder, arwyddion stopio
- Dywedwch wrth y disgyblion eu bod ar fin cyfarfod â rhywun a all eu helpu i ddysgu hyd yn oed mwy am yr arwyddion a all eu helpu i gadw'n ddiogel o amgylch trenau a thraciau
- Symud i **Sleid 2** a chyflwyno Tarj, gyrrwr y trê sy'n mynd i helpu pawb i aros yn fwy diogel o amgylch y rheilffordd. Wrth i chi glicio trwy'r sleidiau, bydd yn mynd â'r dosbarth trwy bump arwydd gwahanol i'w trafod
- Er gwybodaeth, mae'r arwyddion a'u hystyron isod

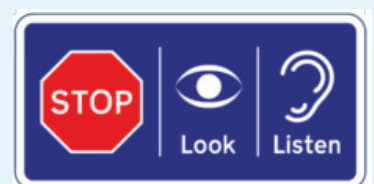
Llinell felen

Mae angen i ni sefyll y tu ôl i'r llinell felen. Bydd yn ein cadw'n ddiogel rhag trê sy'n symud yn gyflym ac yn sicrhau na fyddwn yn cwmpo'n ddamweiniol ar y cledrau.

Fe welwch yr arwyddion hyn ger croesfannau gwastad lle mae'r trac a'r palmant neu'r trac a'r ffordd yn cwrdd. Mae'r arwyddion hyn yn golygu bod angen i ni Stopio, Edrych a Gwrando i sicrhau ein bod yn sicr nad yw trê gerllaw

**Stop
Look
Listen
Beware
of trains**

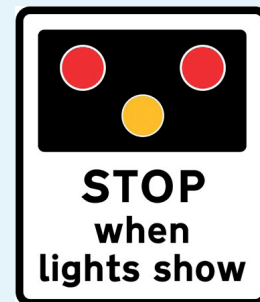
Mae hyn yn ein hatgoffa i gadw draw o ymyl y platfform. Nid yw pob trên yn stopio ym mhob gorsaf ac maen nhw'n teithio'n gyflym iawn. Y peth gorau bob amser yw dal llaw oedolyn ac aros yn ôl pan fyddwch chi'n aros am drên yn yr orsaf

Mae saeth yn y llun hwn ac mae ganddo siâp rhyfedd – ychydig fel mellt mewn storm. Mae'r arwydd hwn yn ein hatgoffa bod llawer o drydan o gwmpas y rheilffyrdd yn aml i wneud i'r trenau symud a allai fod yn beryglus. Cofiwch, pan fyddwn yn talu sylw i'r arwyddion, gallwn aros yn ddiogel o amgylch y rheilffyrdd.

Gwaith gwyh. Mae'r arwydd hwn yn ein hatgoffa, pan fydd y goleuadau'n fflachio, bod angen i ni aros pellter diogel i ffwrdd o'r cledrau. Weithiau mae rhwystr sy'n dod i lawr i'n cadw draw o'r trenau a'r trac. Mae angen i ni dalu sylw, stopio, edrych a gwrandao a defnyddio'r arwyddion i'n helpu ni i wybod pryd mae'n ddiogel croesi. Efallai y byddwch hefyd yn clywed larwm i'ch helpu chi i wybod pan fydd trên yn dod. Ar adegau bydd un neu fwy o drenau'n defnyddio'r groesfan wastad fel na allwn groesi oni bai bod y larymau'n stopio, y rhwystrau'n cael eu codi a hyd yn oed wedyn, mae angen i ni aros yn Effro a chroesi'n ofalus iawn.

- Wrth i chi glicio trwy'r gwahanol sleidiau, oedwch a gofynnwch i'r disgyblion beth allai'r arwydd ei olygu a gofynnwch iddyn nhw egluro eu hatebion. Ble gallen nhw ei weld? Sut mae'n ein cadw ni'n ddiogel? Tynnwch eu sylw at y siapiau, y lliwiau ac os ydyn nhw'n gallu adnabod llythrennau neu eiriau ar yr arwyddion. Gallai disgyblion weithio mewn paru neu gellid ei wneud fel grŵp mwy
- Bydd Tarj yn egluro ystyr pob arwydd – mae'n syniad da gwirio am ddealltwriaeth disgyblion. Ydyn nhw'n synnu? A yw'r arwydd yn golygu'r hyn yr oeddent yn meddwl y byddai?
- Ar ôl i ddisgyblion ddysgu pob un o'r pump arwydd, gallwch ddathlu'r ffaith eu bod wedi ennill eu **bathodyn Effro: Gwyliwr Arwyddion!** Peidiwch ag anghofio defnyddio copïau print a rhannu o'r **map Bathodyn dysgiadau Effro: Bathodyn**, fel y gall y disgyblion liwio yn y bathodynnau wrth iddynt eu hennill

- Fel cyfarfod llawn, gallwch chi ymgorffori eu gwybodaeth ymhellach trwy ofyn i ddisgyblion greu eu harwyddion diogelwch eu hunain. Gallent naill ai gopïo'r arwyddion presennol o'r sleidiau neu greu un hollol newydd. Sicrhewch dynnu eu sylw at liwiau a siapiau'r arwyddion

Gwahaniaethu

- Efallai y bydd angen cymorth ychwanegol ar rai disgyblion yn ystod y trafodaethau arwyddion i ddarganfod beth mae pob arwydd yn ei olygu. Gellir gwneud y gweithgaredd yn fwy hygyrch trwy gynnig dau ddewis i ddisgyblion ar gyfer pob arwydd. Er enghraifft, a yw'r arwydd hwn yn golygu aros yn ôl o'r ymyl neu fod yn ofalus o'r trydan yn y cledrau?

Adnodd 2: Beth ydy'r sŵn yna?

Trosolwg

Ar y daith mae'n rhaid i Suzi a'i mam groesi'r groesfan wastad i gyrraedd y warchodfa natur. Mae'n un â rhwystrau a synau wrth i'r gatiau gau. Mae'r adnodd hwn yn gyfle i ddisgyblion archwilio'r gwahanol fathau o synau y gallent eu clywed yn yr orsaf a chroesfan wastad.

Ymunwch â Suzi a'i Mam, Chloe, wrth i chi a'ch dosbarth ddefnyddio'u clustiau i wrando'n agos ar y synau o'u cwmpas. Allwch chi eu helpu i adnabod y synau sy'n helpu i'n cadw ni'n ddiogel?

Gall disgyblion ennill eich **bathodyn Effro: Adnabod Sŵn** ar ôl cwblhau'r gweithgaredd hwn.

Deilliannau dysgu

- Gallaf ddisgrifio pethau i chwilio amdanynt mewn gorsaf
- Gallaf siarad am bwy sy'n ein helpu yn yr orsaf ac ar y trên
- Gallaf siarad am y gwahanol arwyddion diogelwch a'r hyn y maent yn ei olygu
- Gallaf enwi rhai pethau y gallwn eu gweld i ffwrdd o orsaf reilffordd

Angen adnoddau a chyfarpar ategol

- Beth ydy'r sŵn yna? rhyngweithiol
- Seinyddion neu glustffonau, felly gall disgyblion wrando ar y synau

Trefn a awgrymir

- Cyflwyniad: Beth ydym ni'n ei wybod eisoes am y gwahanol synau o amgylch gorsafoedd trenau a chroesfannau gwastad?
- Gweithgaredd 1: Golygfa o'r orsaf
- Gweithgaredd 2: Golygfa groesfan wastad
- Cyfarfod Llawn: Trafodaeth dosbarth

Amseru

Tua. 20 munud

Awgrymiadau dysgu gartref

Gall disgyblion wneud y gweithgaredd hwn yn annibynnol ac yna tynnu eu llun eu hunain o orsaf yn labelu eitemau y maen nhw'n meddwl sy'n bwysig ar gyfer cadw'n ddiogel.

Gweithgaredd

- Cyn i chi ddarparu'r adnodd hwn, penderfynwch sut yr hoffech chi redeg y gweithgaredd. Gellir ei gwblhau gyda'r dosbarth cyfan gan ddefnyddio bwrdd gwyn rhyngweithiol neu mewn grwpiau bach gan ddefnyddio cyfrifiaduron neu lechi
- Gofynnwch i'r disgyblion gau eu llygaid cyn ymchwilio i'r olygfa gyntaf sy'n dangos yr olygfa gyntaf yn yr orsaf reilffordd. Dewiswch un o'r synau a'i chwarae tra bod eu llygaid ar gau o hyd. Gofynnwch iddyn nhw beth yw'r sŵn yn eu barn nhw?
- Cymerwch atebion gan y disgyblion ac esboniwch y sain a ddewisoch. Gofynnwch iddyn nhw pam mae synau yn bwysig o amgylch y cledrau? Esboniwch y gall gwahanol synau ein helpu trwy roi gwybodaeth ac arwyddion inni fod rhywbeth yn digwydd y mae angen i ni roi sylw iddo
- Atgoffwch y disgyblion y gall gorsafoedd a'r cledrau reilffordd fod yn lleoedd prysur gyda digon o sŵn a all dynnu sylw ar brydiau
- Mae dwy olygfa wahanol i'r disgyblion eu harchwilio - golygfa'r orsaf a'r groesfan reilffordd.
- Yn dibynnu ar sut rydych chi wedi penderfynu rhedeg y gweithgaredd, anogwch y disgyblion i archwilio'r seinweddau ymhellach naill ai fel grŵp mawr neu mewn grwpiau llai. Os mewn grwpiau llai, ar ôl iddynt archwilio'r holl synau, casglwch bawb at ei gilydd eto a dewis rhai synau penodol i ganolbwyntio arnynt fel grŵp mawr
- Dewiswch wahanol synau a gofynnwch ddetholiad o gwestiynau i ddisgyblion brofi eu gwybodaeth a gwella eu dealltwriaeth. Mae rhai enghreifftiau yn cynnwys:
 - Beth yw'r sŵn hwn?
 - Beth mae'r sŵn hwn yn ei ddweud wrth Suzi?
 - A yw'n sŵn a fydd yn cadw Suzi yn ddiogel?
 - A oes angen i Suzi wneud unrhyw beth os yw hi'n clywed y sŵn hwn? (Gallai hyn gynnwys dweud wrth ei mam neu wirio bod ei mam wedi clywed yn iawn)

- Sut all Suzi gadw ei hun yn ddiogel os yw'n clywed y sŵn hwn? (Gallai hyn hefyd gynnwys dal gafael ar dennyn y ci yn dynn?)
- Sut mae'r sŵn hwn yn helpu pawb ar y platform/ wrth y groesfan wastad i fod yn ddiogel?
- Pam ei bod hi'n bwysig i Suzi a'i mam ymddwyn yn ddiogel wrth glywed y sŵn hwn? (Gallai hefyd ddod ag ymddygiad y ci i mewn yma)
- Ar ôl cwblhau'r gweithgareddau llongyfarchwch y disgyblion ar gyflawni eu **bathodyn Effro: Adnabod Sŵn**. Peidiwch ag anghofio defnyddio copïau print a rhannu o'r **map: Bathodyn dysgiadau Effro**, fel y gall y disgyblion liwio'r bathodynnau wrth iddynt eu hennill

Gwahaniaethu

- Efallai y bydd angen cymorth ychwanegol ar rai disgyblion i gydnabod y gwahanol synau, yn enwedig os nad ydyn nhw'n gyfarwydd iawn ag amgylcheddau rheilffyrdd. Efallai y byddai'n helpu i ganolbwyntio yn hytrach ar ddetholiad culach o synau i weithio gyda nhw
- Fe allech chi gyfeirio eu sylw at synau penodol gyda chwestiynau fel 'Allwch chi ymchwilio i sŵn y trên a'r byrddau cyrraedd?'
- Fel tasg estyn ar gyfer disgyblion â chyrhaeddiad uwch, gofynnwch iddynt dynnu eu fersiwn eu hunain o'r seinwedd - faint o wahanol bethau y gallant gofio eu cynnwys a allai wneud sŵn a bod yn ddefnyddiol i ni yn yr orsaf a chroesfan wastad?

Adnodd 3: Adeiladu gorsaf gyda rheolwr yr orsaf Sarah

Trosolwg

Cyfarfod â Sarah, rheolwr yr orsaf - gall eich helpu chi a'ch dosbarth i adeiladu eich gorsaf reilffordd eich hun!

Gall Sarah ddweud wrthym am rannau pwysig yr orsaf a beth mae'r arwyddion pwysig a'r llinellau wedi'u paentio yn ei olygu. Gadewch i ni ddysgu gyda'n gilydd sut i ymddwyn pan rydym yn yr orsaf, gan aros yn effro.

Gall disgyblion ennill eu **bathodyn Effro: Gorsaf Feistr** pan fyddant wedi meistrolï rhannau pwysig yr orsaf.

Deiliannau dysgu

- Gallaf ddisgrifio pethau i chwilio amdanynt mewn gorsaf
- Gallaf siarad am bwy sy'n ein helpu yn yr orsaf ac ar y trên
- Gallaf siarad am y gwahanol arwyddion diogelwch a'r hyn y maent yn ei olygu
- Gallaf ddangos sut i ymddwyn yn ddiogel yn yr orsaf

Angen adnoddau a chyfarpar ategol

- Adeiladwch orsaf arwyddion y gellir eu hargraffu
- Deunyddiau gwahanol i ddisgyblion allu adeiladu gorsaf a/neu wneud arwyddion (dewisol) e.e.
 - Deunyddiau crefft
 - Darnau chwarae byd bach
 - Deunydd
 - Gwisgo gwisgoedd
 - Blociau adeiladu
 - Pensiliau lliwio/piniau a phapur
- Os oes lle allanol ar gael, gallai disgyblion ddefnyddio dodrefn diogel arall neu flychau storio mawr

Trefn a awgrymir

- Cyflwyniad: Gwahanol rannau o orsaf reilffordd
- Gweithgaredd: Adeiladu a chwarae rôl yn eich gorsaf reilffordd eich hun
- Cyfarfod Llawn: Asesu gwybodaeth a sgiliau trwy chwarae

Amseru

15+ munud

Awgrymiadau dysgu gartref

Mae'n hawdd gwneud y gweithgaredd hwn gartref gyda theganau adeiladu presennol e.e., Duplo/Lego. Os nad oes gennych yr eitemau hyn yna plymiwch i'r bin ailgylchu, a fydd yn helpu i ddod â'ch gorsaf reilffordd yn fyw. Mae blychau grawnfwyd a hen silindrau tywel cegin yn gweithio'n dda iawn!

Gweithgaredd

- Mae'r gweithgaredd hwn yn rhoi cyfle i ddisgyblion gymhwyso eu gwybodaeth bresennol am amgylchedd y trê. Trwy chwarae ac adrodd straeon, gallant ddangos lefel eu sgiliau ar hyn o bryd. Gall trafodaeth â chyfoedion ac oedolion hefyd helpu i ymestyn eu gwybodaeth ymhellach
- Cyn y gweithgaredd, **argraffwch ychydig o gopiâu o arwyddion argraffadwy Adeiladu gorsaf** fel y gall disgyblion eu defnyddio i lynu yn ac o amgylch eu gorsaf
- Dechreuwch y gweithgaredd trwy gael trafodaeth ddosbarth am wahanol rannau gorsaf reilffordd fel y gallant feddwl am yr hyn y gallent fod am ei gynnwys, neu adran y gallent fod am ganolbwyntio arni. Gallai meysydd gynnwys:
 - Llwyfan (au)
 - Stondin goffi
 - Peiriannau tocynnau
 - Rhwysrau tocynnau
 - Ystafell aros
 - Toiledau
 - Canopi dros y platfform
 - Traciau
 - Teithwyr
- Os yw'n ddefnyddiol, efallai yr hoffech chi gyfeirio'n ôl at olygfa'r orsaf o **Beth yw'r sŵn hwnnw?** adnodd i helpu i gefnogi syniadau disgyblion ar gyfer eu gorsafoedd
- Gadewch i'r disgyblion adeiladu eu gorsafoedd yn annibynnol a chylchredwch gan ofyn iddynt siarad â chi trwy wahanol rannau'r adeilad. Ydyn nhw wedi anghofio unrhyw beth?
- Ar ôl i'r disgyblion gwblhau eu hadeiladau, rhowch deithiwr i bob disgybl, gallai hwn fod yn degan byd bach, yn bapur wedi'i dorri allan neu gellir cynnig ystod o bropiau i'r disgyblion ddewis ohonynt. Beth maen nhw'n meddwl y bydd angen iddyn nhw ei ychwanegu at yr orsaf i'w gwneud hi'n ddiogel i'r teithiwr?
- Gallai'r cwestiynau i'w gofyn fod:
 - Pa arwyddion allai fod eu hangen i helpu pawb i gadw'n ddiogel? *Llinellau melyn, arhoswch i ffwrdd o arwyddion ymyl y platfform, perygl o drydaniad, dim tresmasu*
 - Pwy allai fod yn yr orsaf, a ble fydden nhw /beth fydden nhw'n ei gwneud? *Teithwyr - oedolion, disgyblion, cŵn Gweithwyr Rheilffordd fel gyrwyr, gwarchodwyr a rheolwyr gorsaf*
 - Beth sydd angen i bobl yr orsaf chwilio a gwrando amdano? *Cadwch lygad am arwyddion y mae angen i ni dalu sylw iddynt a gwrando am gyhoeddiadau*
 - Beth sy'n digwydd os nad yw rhywun yn ddiogel - pwy allwch chi ddweud wrtho, beth allwch chi ei wneud, pwy all helpu? *Gallwn ddweud wrth yr oedolyn yr ydym yn ei gwmni neu siarad â'r gorsaf feistr neu gard trê.*
- Ar ôl i'r disgyblion ateb y cwestiynau, gallant barhau i archwilio eu gorsafoedd gyda phobl chwarae ychwanegol. Dyma'r amser gorau posibl i arsylwi a gwneud asesiadau anffurfiol o wybodaeth a sgiliau ynghylch diogelwch o amgylch gorsafoedd trê
- Ar ôl cwblhau'r gweithgaredd, dywedwch wrth y plant eu bod wedi derbyn eu **bathodyn Effro: Gorsaf Feistr**. Gall disgyblion liwio'r bathodyn newydd ar y **map Bathodyn dysgiadau Effro**:

Gwahaniaethu

- Efallai y bydd angen cymorth ychwanegol ar rai disgyblion i adeiladu eu gorsafoedd. Efallai y byddwch am i rai gosodiadau gorsaf gael eu hadeiladu yn barod iddynt eu defnyddio ac ychwanegu atynt
- Gallai disgyblion sydd ag angen her ychwanegol ganolbwyntio eu sylw ar feddwl am ffyrdd o aros yn Effro o amgylch croesfan wastad. Bydd mwy o gyfle i fireinio'r sgiliau hyn yn y **gweithgaredd Sgiliau Teithio Effro gyda gweithgaredd Gerrard y Gard Trê**

Adnodd 4: Sgiliau teithio effro gyda gard y trênn Gerrard

Trosolwg

Ymunwch â gard y trênn Gerrard a dewch yn rhai o'u hoff gymeriadau o fyd Effro Suzi! Dewiswch o ddau animeiddiad cychwynnol (neu gwyliwch y ddau!) yna chwarae rôl eu senario eu hunain mewn grwpiau bach.

Gall disgyblion ennill eu **bathodyn Effro: Teithiwr Diogel** pan fyddant wedi cwblhau'r stop hwn.

Deilliannau dysgu

- Gallaf ddweud beth yw pwrpas croesfan wastad
- Gallaf ddweud pam mae'n rhaid i ni gadw ein hunain yn ddiogel ar groesfannau gwastad
- Gallaf ddangos sut i ymddwyn yn ddiogel ar groesfan wastad
- Gallaf ddisgrifio pethau i chwilio amdanynt mewn gorsaf
- Gallaf ddangos sut i ymddwyn yn ddiogel yn yr orsaf

Angen adnoddau a chyfarpar ategol

- 2x Sgiliau teithio gydag animeiddiadau Gerrard, gard y trênn
- Bwrdd gwyn rhyngweithiol gyda'r sain ymlaen
- Deunyddiau chwarae rôl e.e. gwisgo i fyny, deunyddiau i wneud arwyddion, dodrefn y gall y disgyblion eu defnyddio'n ddiogel fel trênn/platform/croesfan wastad

Trefn a awgrymir

- Animeiddiadau rhagarweiniol
- Gweithgaredd: Cyfle i chwarae, creu propiau ac ailchwarae'r gweithredu o'r animeiddiadau
- Sesiwn lawn

Amseru

20 munud

Awgrymiadau dysgu gartref

Mae'r gweithgaredd hwn yn addas iawn ar gyfer dysgu gartref. Os yn bosibl, rhwng gwestiynau trafod i rieni a gofawyr a gofynnwch iddynt fynd drwyddynt gyda'u plentyn.

Gweithgaredd

- Mae tair rhan i daith Suzi: y groesfan wastad, yr orsaf a'r platform. Cyn i chi ddechrau arni, penderfynwch a ydych chi'n mynd i wyllo'r siwrnai gyfan neu rannu'r gweithgaredd yn wersi byrrach. Efallai y bydd gwersi byrrach yn gweithio'n well i ddisgyblion iau
- Dywedwch wrth y disgyblion fod Suzi ar fin mynd ar daith trênn ac rydym yn mynd i'w dilyn! Bydd angen i'r disgyblion geisio cofio cymaint o fanylion â phosibl gan y byddant wedyn yn mynd ymlaen i greu eu cynlluniau rôl eu hunain ynglŷn â chadw'n ddiogel o amgylch yr orsaf reilffordd a'r groesfan wastad
- Gwyliwch yr animeiddiad (au) gyda'ch gilydd. Ar ôl i'r animeiddiad ddod i ben efallai yr hoffech ofyn rhai cwestiynau i asesu faint mae'r disgyblion wedi'i gymryd i mewn. Atgoffwch nhw y bydd angen iddyn nhw greu eu fersiwn eu hunain o'r stori i ddangos faint maen nhw'n ei wybod am aros yn ddiogel o amgylch y cledrau
- Ar ôl **Animeiddio 1** efallai yr hoffech chi ofyn cwestiynau fel:
 - Beth wnaeth Suzi â Pickles pan oeddent yn agosáu at y groesfan wastad?
A: Rhoddodd Suzi Pickles ar dennyn
 - Sut oedd Suzi yn gwybod bod trênn yn agosáu at y groesfan wastad?
A: Dechreuodd y goleuadau fflachio, seiniodd larwm a dechreuodd y rhwystrau gwmpo.
 - A allwch chi feddwl am unrhyw beth arall a wnaeth Suzi i gadw'n ddiogel?
A: Daliodd Suzi law ei mam
 - Sut oedd Suzi yn gwybod ei bod yn ddiogel croesi'r groesfan wastad?
A: Stopiodd y goleuadau fflachio, stopiodd y larwm ac roedd y rhwystrau wedi dychwelyd i'w safle unionsyth gwreiddiol.
 - Beth wnaeth y cyhoeddiad platform i Sarah, Mam a Pickles ei wneud? A: Dywedodd y cyhoeddiad wrthyn nhw y byddai'r trênn yn gadael o'r platform gwahanol i'r un roedden nhw'n ei ddisgwyl.
 - Beth ddywedodd rheolwr yr orsaf Sarah wrth Sarah, Mam a Pickles i chwilio amdano?
A: Arwyddion a all helpu pobl i gadw'n ddiogel

- Allwch chi gofio unrhyw un o'r arwyddion a welodd Sarah? A: Y llinell felen, yr arwydd aros i ffwrdd o ymyl y platfform, arwydd perygl sioc drydanol.
- Ar ôl **Animeiddio 2** efallai yr hoffech ofyn:
 - A yw trenau'n stopio'n gyflym? A: Na, maen nhw'n drwm iawn ac os ydyn nhw wedi bod yn teithio'n gyflym fe all gymryd amser hir iddyn nhw stopio
 - Pryd wnaeth Suzi gamu dros y llinell felen? A: Dim ond pan oedd y trê'n wedi dod i stop llwyr
 - Beth ddylech chi ei wneud pan fydd trê'n yn cyrraedd y platfform, ac mae ganddo deithwyr arno sydd am ddod i ffwrdd? A: Fe ddylech chi adael y teithwyr oddi ar y trê'n cyn mynd ymlaen.
 - Â phwy allwch chi siarad os oes gennych broblem unwaith y byddwch ar y trê'n? A: Gard y trê'n
- Nawr mae'n bryd anfon y disgyblion i chwarae'n annibynnol. Gofynnwch i'r disgyblion ddewis cymeriad i chwarae rôl: Suzi, Mam, Sarah y rheolwr gorsaf, Gerrard gard y trê'n neu Tarj gyrrwr y trê'n. Faint o wahanol benderfyniadau Effro allan nhw eu cofio?
- Dosbarthwch a chwestiynwch y disgyblion wrth iddynt chwarae - fe allech chi eu hannog i ychwanegu propiau neu wneud arwyddion y maen nhw wedi dysgu amdany'n nhw gan Tarj (yn Adnodd 1) a fydd yn helpu i gadw pobl yn ddiogel o amgylch y cledrau
- Wrth i'r gweithgaredd ddod i ben, fel gweithgaredd llawn, gofynnwch i'r disgyblion ddangos eu sgiliau meddwl Effro i'w gilydd a rhannu eu chwarae rôl
- Gallwch ddyfarnu eu **bathodyn Effro: Teithiwr Diogel**i'r disgyblion. Peidiwch ag anghofio defnyddio copïau print a rhannu o'r **map Bathodyn: dysgiadau Effro**, fel y gall y disgyblion liwio'r bathodynnau wrth iddynt eu hennill

Gwahaniaethu

- Efallai y bydd rhai disgyblion yn ei chael hi'n anodd cofio holl elfennau'r animeiddiadau a bydd angen mwy o strwythur arnynt i'w chwarae rôl. Gallach ofyn iddynt gynnwys eiliadau manwl gywir Effro. Er enghraifft, a allwch chi ddangos i mi beth wnaeth Suzi pan gyrhaeddodd y groesfan wastad i aros yn ddiogel? - Beth glywodd hi a gwelodd hi a helpodd i'w chadw'n ddiogel?
- Gellir annog disgyblion â chyrhaeddiad uwch i greu trydydd chwarae rôl newydd. Pe bai Suzi yn mynd ar daith wahanol, beth fyddai angen iddi ei wneud?

Adnodd 5: cân Ready Check Go!

Trosolwg

Canwch a dysgwch ein cân animeiddiedig sy'n cynnwys Suzi, i helpu atgyfnerthu dysgu'r disgyblion. Mae pob pennill yn canolbwyntio ar bob maes allweddol (Diogelwch gorsaf, croesfannau gwastad, diogelwch trac) gyda'r neges allweddol / awgrym i fod yn Barod, Gwiriwch, Ewch!

Gall disgyblion ennill eu **bathodyn Effro: Ready Check Go** pan fyddant yn gwybod y gân ar eu cof!

Deilliannau dysgu

- Gallaf ddweud pam mae angen i ni i gyd fod yn ddiogel o amgylch rheilffyrdd
- Gallaf adnabod a dilyn yr arwyddion sy'n ein cadw'n ddiogel
- Gallaf ddangos beth i'w wneud os bydd argyfwng
- Gallaf ddweud wrth oedolion beth rydw i wedi'i ddysgu
- Gallaf enwi rhai pethau y gallwn eu gweld i ffwrdd o orsaf reilffordd
- Gallaf ddangos sut i ymddwyn yn ddiogel yn yr orsaf
- Gallaf ddangos sut i ymddwyn yn ddiogel ar groesfan wastad

Angen adnoddau ac offer ategol

- Animeiddiad Ready Check Go!
- Bwrdd gwyn rhyngweithiol a siaradwyr i chwarae'r gân drwyddi

3-6 oed

Trefn a awgrymir

- Cân Ready Check Go!

Amseru

10 munud

Awgrymiadau dysgu gartref

Mae'r gân a'r animeiddiad yn addas iawn ar gyfer dysgu gartref. Bydd y disgyblion yn gallu gwyllo'r gân a gellir eu hannog i ymuno i ganu'r corws gartref.

Gweithgaredd

- Gellir cyflwyno'r gweithgaredd hwn ar ei ben ei hun neu fe allech chi ddewis defnyddio'r gân trwy gydol eich antur Teithiau Effro gyda Suzi
- Er mwyn sicrhau bod y disgyblion yn ymgymryd â'r dysgu yn y gân, fe allech chi ofyn iddyn nhw feddwl am symudiadau neu ystumiau ar gyfer y negeseuon diogelwch pwysig: Ready, Check and Go!
- Lle bo modd, gallwch gyfeirio at y penillion a'r geiriau wrth ddefnyddio'r adnoddau eraill
- Peidiwch ag anghofio dyfarnu eu **bathodyn Effro: Ready Check Go!** a'u hannog i liwio'r bathodyn ar eu **map Bathodyn: dysgiadau Effro**

Gwahaniaethu

- Efallai y bydd dwyn y geiriau i gof yn heriol i ddisgyblion iau. Anogwch nhw i ymuno â'r corws
- I ddisgyblion nad ydyn nhw'n gallu ymuno i ganu, fe allech chi gyflwyno offerynnau fel y gallan nhw fod yn rhan o'r hwyl

Adnodd 6:

Rydym yn cadw'n ddiogel

Trosolwg

Ymunwch â Suzi a'i ffrindiau a helpwch i'w cadw'n ddiogel o amgylch y rheilffordd! Gall disgyblion ennill eu **bathodyn Effro: Gwneuthurwr Penderfyniadau** trwy helpu pob cymeriad i benderfynu beth i'w wneud ym mhob senario. Mae pedwar senario animeiddiedig gwahanol i'w harchwilio.

Sut allwn ni ddefnyddio popeth rydym wedi'i ddysgu hyd yn hyn ar daith Suzi i wneud y penderfyniadau diogel cywir?

Deilliannau dysgu

- Gallaf ddweud pam mae angen i ni i gyd fod yn ddiogel o amgylch rheilffyrdd
- Gallaf adnabod a dilyn yr arwyddion sy'n ein cadw'n ddiogel
- Gallaf ddangos beth i'w wneud os bydd argyfwng
- Gallaf ddweud wrth oedolion beth rydw i wedi'i ddysgu

Angen adnoddau a chyfarpar ategol

- Senarios rydym yn cadw'n ddiogel x4

Trefn a awgrymir

- Cyflwyniad: Gwylwch y gwahanol senarios
- Gweithgaredd: Nodwch y penderfyniadau meddwl Effro
- Cyfarfod Llawn: Yr amgylchedd lleol

Amseru

20 munud

Awgrymiadau dysgu gartref

Mae pedwar animeiddiad gwahanol i'r plant eu harchwilio gartref. Anogwch nhw i ddefnyddio'r eiliadau sydd wedi'u seibio i feddwl yn ofalus a gwneud penderfyniadau Effro. Gallant drafod eu penderfyniadau â rhieni a gofalwyr os yn bosibl.

Gweithgaredd

- Agorwch yr **adnodd 'Rydym yn cadw'n ddiogel'** ac ymgylfarwyddo â'r animeiddiadau - mae cyfanswm o bedwar senario gwahanol i chi eu harchwilio fel dosbarth
- Mae'r gweithgaredd hwn i gyd yn ymwneud â chael y disgyblion i gydnabod y foment ym mhob senario lle mae angen iddynt dalu sylw ychwanegol ac aros yn Effro. Bydd yr animeiddiad yn gofyn i chi oedi ar foment allweddol fel eich bod chi'n gwybod pryd i atal yr animeiddiad a gofyn i'r disgyblion beth maen nhw'n meddwl ddylai ddigwydd nesaf
- Isod, rydym wedi darparu trosolwg o bob senario, ynghyd â rhai cwestiynau y byddwch chi efallai am eu defnyddio gyda'ch dosbarth ar gyfer pob senario ac i ysgogi trafodaeth ehangach

Cwestiynau cyffredinol

- Beth ydych chi'n meddwl mae Suzi yn ei feddwl?
- Sut ydym yn gwybod efallai nad yw Suzi yn ddiogel?
- Beth ddylai Suzi ei wneud neu ddweud i fod yn ddiogel?
- Beth allai ddigwydd pe na bai Suzi yn gwneud hynny?
- Beth ydych chi'n meddwl fydd yn digwydd os bydd Suzi yn gwneud?
- Beth fydddech chi'n ei ddweud wrth eich ffrind pe bai hyn yn digwydd iddyn nhw?

Senario 1

Yn y senario hwn, rydyn ni'n gweld Suzi, Mam a Pickles allan am dro. Mae Suzi wedi crwydro ychydig yn rhy bell i ffwrdd oddi wrth ei mam gyda Pickles oddi ar y tennyn. Yn y pellter, gallwn weld bod croesfan wastad o'n blaenau.

Ar gyfer y senario hwn, anogwch y disgyblion i feddwl am yr hyn y gall Suzi ei wneud i wneud penderfyniad Effro, er enghraifft:

- Rhowch Pickles ar dennyn
- Arhoswch am ei mam a dal dwylo
- Edrychwch ar yr arwyddion o amgylch y groesfan a gwnewch yn siŵr eich bod yn Stopio, Edrych a Gwranddo

Senario 2

Yn y senario hwn, gwelwn Tarj gyrrwr y trêrn yn agosáu at arhosfan Suzi. Nid yw ei drên i fod i stopio yn yr orsaf hon, ond mae Suzi o'r farn mai hwn yw'r trêrn y mae angen iddi fynd arno. Mae Suzi yn dechrau codi ei bagiau.

Ar gyfer y senario hwn, anogwch y disgyblion i feddwl yn ofalus am sut y gallwn ddarganfod gwybodaeth am drenau sy'n agosáu at blatfform, er enghraifft:

- Gallwn wrando am gyhoeddiad
- Gallwn ddefnyddio'r sgrin cyrraedd sydd yn aml ar blatfformau neu ym mhrif ran yr orsaf

Senario 3

Yn y senario hwn, mae Suzi a'i mam wedi stopio yn y caffi ar y platfform. Mae ganddyn nhw eu cefnau at y platfform ac mae trêrn wedi aros. Gallwn weld Rheolwr yr Orsaf Sarah yn y cefndir. Y trêrn sydd wedi aros yw'r un y mae angen i Suzi, Mam a Pickles fynd arno. Maen nhw mewn perygl o fethu eu trêrn.

Ar gyfer y senario hwn, mae'n bwysig fod y disgyblion yn cydnabod pwysigrwydd cyrraedd yr orsaf a gadael digon o amser i gael unrhyw ddioddydd neu fyrbrydau a dal i fynd ar y trêrn. Fodd bynnag, gall rhai syniadau ychwanegol ar gyfer meddwl Effro gynnwys:

- Peidiwch byth â rhuthro yn yr orsaf oherwydd gall achosi damweiniau
- Arhoswch am y trêrn nesaf os yw'ch tocyn yn dal yn ddilys - os nad ydych yn siŵr y gallwch siarad â gard y trêrn neu reolwr yr orsaf

Senario 4

Yn y senario hwn, gwelwn Suzi yn taflu pêl i Pickles yn agos iawn at y cledrau rheilffordd mewn parc. Yna gwelwn y bêl yn mynd dros y ffens ac ar y trac. Beth all Suzi ei wneud i aros yn Effro?

Ar gyfer y senario hwn, mae cyfle yma i siarad am y peryglon o amgylch y cledrau. Mae rhai pwyntiau dysgu allweddol yn cynnwys:

- Peidiwch byth â chwarae ger traciau'r trêrn - hyd yn oed os nad yw trêrn yn y golwg, gall ymddangos yn gyflym iawn ac mae perygl y drydedd gledren drydanol hefyd

- Peidiwch byth â mynd ar y cledrau i adfer unrhyw beth – mae hyn yn cynnwys anifeiliaid anwes. Ffoniwch y gwasanaethau brys os oes rhwystr ar y lein
- Edrychwch bob amser ar yr ardaloedd rydych chi'n chwarae ynddynt, a yw'n ddiogel? Os nad yw, defnyddiwch eich meddwl Effro a symudwch i le mwy diogel

Sesiwn lawn

- Ar ôl i chi glicio drwodd a gwylio pob senario wedi'i animeiddio, gallwch symud ymlaen i weithgaredd llawn
- Ar gyfer hyn, canolbwyntiwch feddyliau'r disgyblion ar eu hamgylchedd lleol eu hunain. A oes gorsaf reilffordd gerllaw? Pa feddwl Effro fyddan nhw'n ei gofio y tro nesaf y byddan nhw ger y cledrau? Os nad oes unrhyw draciau rheilffordd yn lleol, gofynnwch i'ch disgyblion pryd y gallai fod angen iddynt ddefnyddio eu meddwl Effro? Er enghraifft, ar daith i weld neiniau a theidiau neu fynd ar daith
- Dathlwch y ffaith fod eich disgyblion wedi cwblhau'r gweithgaredd a'u dyfarnu gyda'u **Bathodyn Effro: Gwneuthurwr Penderfyniadau.**

Gwahaniaethu

- Os yw pedwar senario yn ormod i rai disgyblion, fe allech chi ganolbwyntio ar ddau senario yn unig a dyrannu oedolyn i weithio'n uniongyrchol gyda disgyblion a allai fod ag angen cymorth ychwanegol
- Gellir herio disgyblion â chyrhaeddiad uwch ymhellach trwy ddyfeisio eu senario Effro eu hunain – gallent ei actio, llunio bwrdd stori neu ysgrifennu stori yn unig

Adnodd 7: Dysgu Effro

Trosolwg

Mae dysgu effro yn cynnig cyfle i gadarnhau'r dysgu. Bydd y disgyblion yn cymryd rhan mewn cwis gan y gyrrwr trên Tarj i'w helpu i asesu eu dysgu ac ailadrodd popeth maen nhw wedi'i ddysgu.

Hefyd, anogwch y disgyblion i ddefnyddio eu **map Bathodyn: dysgiadau Effro**, fel y gall y disgyblion liwio'r bathodynau wrth iddynt eu hennill.

Deilliannau dysgu

- Gallaf ddweud pam mae angen i ni i gyd fod yn ddiogel o amgylch rheilffyrdd
- Gallaf adnabod a dilyn yr arwyddion sy'n ein cadw'n ddiogel
- Gallaf ddangos beth i'w wneud os bydd argyfwng
- Gallaf ddweud wrth oedolion beth rydw i wedi'i ddysgu

Angen adnoddau a chyfarpar ategol

- Sleidiau dysgu effro
- Dysgiadau effro: Map bathodyn
- Piniau/pensiliau lliwio

Trefn a awgrymir

- Cyflwyniad: Adolygu dysgu allweddol
- Gweithgaredd: Cwis dysgiadau effro
- Cyfarfod Llawn: Sicrhau bod dysgu'n cael ei gymhwyso i'r amgylchedd lleol

Amseru

20 munud

Awgrymiadau dysgu gartref

Mae'r gweithgaredd hwn yn gweithio orau â chymorth oedolion. Os yn bosibl, dylai rhieni a gofalwyr fynd trwy'r cyflwyniad gyda'u plant.

Gweithgaredd

- Ar ôl i chi gwblhau'r holl adnoddau, defnyddiwch y cwis diwedd pwnc hwn i ddisgyblion asesu eu dysgu. Mae'r gwahanol gymeriadau o'r adnodd yn tywys disgyblion trwy sawl cwestiwn y gellir eu cwblhau fel dosbarth ar fwrdd gwyn rhyngweithiol
- Isod mae canllaw i'r cwis a'r atebion:

Rhan 1: Ydych chi'n adnabod eich arwyddion?

Bydd gwahanol arwyddion yn cael eu dangos i ddisgyblion a gofynnir iddynt beth maen nhw'n ei olygu. Gallwch ddod o hyd i'r atebion isod.

Sleid 2

Mae'r arwydd hwn yn ein rhybuddio am y trydan o amgylch y cledrau.

Llinell felen wrth ymyl y platfform

Sleid 6

Gwaith gwych. Mae angen i ni gofio sefyll y tu ôl i'r llinell felen bob amser.

Rhan 2: Ydych chi'n adnabod eich synau?

Wrth i chi glicio drwodd a gwrando ar bob sŵn, gofynnwch i'r disgyblion egluro beth ddylen nhw ei wneud pan maen nhw'n ei glywed? Gallwch ddod o hyd i atebion a awgrymir isod.

Chwiban a gwaedd gard trên

Sleid 7

Mae hyn yn golygu bod trên yn gadael. Fe ddylech chi aros ymhell yn ôl o ymyl y platfform a sicrhau nad ydych chi'n rhuthro i geisio ymuno. Bydd trên arall yn fuan.

Stop
Look
Listen
Beware
of trains

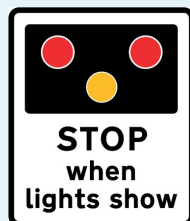

Sleid 3

Gwaith gwych. Fe welwch yr arwyddion hyn ger croesfannau gwastad lle mae'r trac a'r palmant neu'r trac a'r ffordd yn cyfarfod. Mae'r arwyddion hyn yn golygu bod angen i ni stopio, Edrych a Gwrando i sicrhau ein bod yn sicr nad yw trên gerllaw.

Sleid 4

Mae hynny'n iawn pan welwn y goleuadau hyn yn fflachio mae angen i ni stopio wrth y Groesfan Wastad ac aros nes ei bod yn ddiogel croesi.

Drysau trên yn cau

Sleid 8

Mae hyn yn golygu bod trên yn paratoi i adael. Amser i sefyll i ffwrdd o'r drysau ac ymyl y platfform.

Trên yn cyrraedd trên a/neu gyhoeddiad gadael

Sleid 9

Dyma gyhoeddiad a allai fod yn bwysig i chi. Gwrandewch yn ofalus, mae cyhoeddiadau'n dweud wrthym am drenau'n cyrraedd ac yn gadael a gallent ddweud wrthym a yw trên cyflym yn agosáu neu a allai'ch trên fod yn gadael o blatfform gwahanol.

Keep back from
the platform edge
Passing trains cause air turbulence

Sleid 5

Da iawn, mae'r arwydd hwn yn ein hatgoffa sut mae'n bwysig sefyll yn ôl o ymyl y platfform. Gallwch hefyd ddal llaw oedolyn i aros yn Effro lawn.

3-6 oed

Larwm croesfan wastad

Mae'r sŵn hon yn dangos i ni fod trên yn agosáu. Mae angen i ni aros ymhell yn ôl o'r cledrau ac aros i'r larwm stopio cyn gwirio ei bod hi'n ddiogel croesi dros y cledrau.

Sleid 10

Sleid 13

Ble fydddech chi'n gweld yr arwydd hwn?

Rydych chi'n dod o hyd i'r arwydd hwn ger llawer o groesfannau gwastad

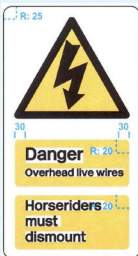
Sleid 11

Corn trên

Corn trên yw hwn. Weithiau mae gyrwyr trên yn defnyddio cyrn ar groesfannau gwastad cyn twneli ac os ydyn nhw'n agosáu at bobl sy'n gweithio ar reilffyrdd y trên. Mae'r sŵn hwn yn golygu bod trên yn agosáu a dylem aros yn Effro a sicrhau ein bod yn talu sylw i'r arwyddion diogelwch.

Rhan 3: Rhagor o arwyddion

Bydd disgyblion yn cael rhagor o gwestiynau am arwyddion - a allan nhw ddyfalu'n gywir? Gallwch ddod o hyd i'r atebion isod.

Sleid 12

Pa un o'r arwyddion hyn sy'n golygu aros yn ôl o ymyl y plattfform?

Sesiwn lawn

- I orffen, llongyfarchwch y disgyblion ar eu gwaith caled a'u meddwl Effro. Byddai Suzi yn falch iawn ohonyn nhw! Maent bellach wedi ennill eu holl fathodynau
- Sicrhewch fod y disgyblion yn ystyried sut y byddant yn cymhwyso eu dysgu newydd i'w cymdogaethau a'u gweithgareddau eu hunain
- Efallai yr hoffech chi wneud nodyn o unrhyw feysydd y gallai fod angen mwy o gymorth ar y disgyblion gyda nhw a dychwelyd at yr adnoddau ar gyfer cadarnhau dysgu

Gwahaniaethu

- Efallai y bydd angen cymorth ychwanegol ar rai disgyblion yn ystod y cwis ac efallai y byddant yn elwa o weithio gydag oedolyn ar gwis byrrach gydag ychydig o negeseuon allweddol yn cael eu tynnu allan

Adnoddau ychwanegol

Oeddech chi'n gwybod, mae Suzi hefyd yn adnabod Tomos y Tanc a'i ffrindiau i gyd? Am anhygoel yw hynny!

Gallwch ddarllen a gwrando ar stori am Tomos ar ei antur gyffrous ei hun o amgylch traciau rheilffordd, gorsafoedd a chroesfannau gwastad - ym mhob man mae'n dysgu bod aros yn ddiogel yn bwysicach o lawer na mynd yn gyflym neu fod yn wirion!

Gallwch chi lawrlwytho'r e-lyfr a gwrando ar stori "Stay Safe with Thomas" yma: <https://www.networkrail.co.uk/communities/safety-in-the-community/railway-safety-campaigns/stay-safe-with-thomas/>